INFORMATOR JUBILEUSZOWY

Warszawa, czerwiec 2006 r., Nr 5

15 lat systemu akredytacji

5 lat Polskiego Centrum Akredytacji

Polskie Centrum Akredytacji
ul. Szczotkarska 42, 01-382 Warszawa
tel. 022 355 70 00, fax 022 355 70 18
www.pca.gov.pl
sekretariat@pca.gov.pl

Spis treści

03 Wypowiedź Dyrektora PCA

05 15 lat systemu akredytacji laboratoriów badawczych i 10 lat systemu akredytacji laboratoriów wzorcujących

13 Akredytacja jednostek certyfikujących i kontrolujących

19 Nowe programy akredytacji

21 Znaki akredytacji PCA

22 Znaki IAF MLA/ ILAC MRA

23 European co-operation for Accreditation (EA)

25 Struktura organizacyjna PCA

Wydawca:
Polskie Centrum Akredytacji

Redakcja:
Magdalena Nowak, Małgorzata Tworek, Sylwia Śmietanowska, Teresa Turek-Daruk

Projekt i opracowanie:
Wydawnictwo ART

Wypowiedź Dyrektora PCA

1 stycznia 2006 roku minął piąty rok działalności Polskiego Centrum Akredytacji jako samodzielnej, niezależnej organizacji posiadającej status krajowej jednostki akredytującej.

PCA zostało utworzone 1 stycznia 2001 r. na mocy ustawy z dnia 28 kwietnia 2000 r. o systemie oceny zgodności, akredytacji oraz zmianie niektórych ustaw [Dz. U. Nr 43, poz. 489] na bazie Biura ds. Akredytacji w Polskim Centrum Badań i Certyfikacji (PCBC) oraz Zespołu Akredytacji Laboratoriów Pomiarowych w Głównym Urzędzie Miar (GUM). Pięć lat istnienia to doskonała okazja do krótkiego podsumowania tego, co wydarzyło się w tym okresie.

Karol Hauptmann
Dyrektor Polskiego Centrum Akredytacji

Polskie Centrum Akredytacji, kontynuując prowadzoną od 15 lat w Polsce akredytację w zakresie oceny zgodności, rozpoczęło swoją działalność jako organizacja zatrudniająca 41 osób, prowadzących procesy akredytacji lub nadzoru 413 podmiotów. Na początku 2001 roku liczba auditorów i ekspertów uczestniczących w ocenach klientów PCA wynosiła około 200 osób.

Budowę krajowej jednostki akredytującej rozpoczęliśmy od ustalenia wewnętrznej struktury organizacyjnej oraz wprowadzenia systemu zarządzania jakością. Pierwsza Polityka Jakości PCA została sformułowana już 15 marca 2001 r. wytyczając takie cele strategiczne, jak: wysoki poziom świadczonych przez PCA usług przy zachowaniu bezstronności i poufności, zapewnienie satysfakcji klientów, a przede wszystkim zdobycie uznania międzynarodowego.

Zatwierdzenie Księgi Jakości wraz z procedurami ogólnymi, wprowadzenie cennika opłat, znaku akredytacji PCA, uruchomienie strony internetowej, powołanie Komitetów Technicznych to były działania, które umożliwiły od połowy 2001 roku funkcjonowanie systemu akredytacji zgodnie z obowiązującymi wówczas wymaganiami międzynarodowymi.

Polskie Centrum Akredytacji w pierwszym roku swojej działalności zostało pełnoprawnym członkiem organizacji międzynarodowych działających w obszarze akredytacji, w tym: EA (European co-operation for Accreditation), IAF (International Accreditation Forum) oraz ILAC (International Laboratory Accreditation Cooperation). Fakt, że te same wymagania norm międzynarodowych obowiązują każdą jednostkę akredytującą oznacza, że jest możliwa wzajemna ocena różnych jednostek akredytujących (tzw. peer-evaluation). Taka ocena prowadzi do podpisania, w ramach EA, IAF czy ILAC, porozumień o wzajemnym uznawaniu (MLA, czyli Multilateral Agreement).

PCA poddało się takiej właśnie ocenie w 2002 roku. Ze względu na swoją kompleksowość ocena ta zakończyła się we wrześniu 2004 r. Po ponad dwóch latach od rozpoczęcia procedury oceny, 24 listopada 2004 r., podczas Zgromadzenia Ogólnego EA w Zagrzebiu, Polskie Centrum Akredytacji podpisało porozumienie o wzajemnym uznawaniu (EA MLA) w zakresie laboratoriów badawczych i wzorcujących oraz jednostek certyfikujących wyroby, osoby i systemy zarządzania QMS i EMS.

19 stycznia 2005 r. PCA i ILAC podpisały porozumienie o wzajemnym uznawaniu - ILAC Mutual Recognition Arrangement (ILAC MRA) w zakresie laboratoriów badawczych i wzorcujących. 16 lutego 2005 r. PCA podpisało z IAF umowę o wielostronnym uznawaniu - IAF Multilateral Recognition Arrangement (IAF MLA) w zakresie jednostek certyfikujących systemy zarządzania jakością, jednostek certyfikujących systemy zarządzania środowiskowego oraz jednostek certyfikujących wyroby.

W lipcu 2005 r. została przeprowadzona następna ocena PCA mająca na celu sprawdzenie stopnia wdrożenia działań korygujących w obszarze jednostek certyfikujących oraz rozszerzenia porozumienia o jednostki kontrolujące. 17 listopada 2005 r., podczas Zgromadzenia Ogólnego EA w Rzymie, PCA podpisało umowę o wzajemnym uznawaniu (EA MLA) w zakresie jednostek kontrolujących.

Pomyślne zakończenie oceny PCA przez ewaluatorów EA jest potwierdzeniem kompetencji PCA. Natomiast podpisanie porozumień o wzajemnym uznawaniu oznacza, że akredytacje udzielane przez Polskie Centrum Akredytacji są równoważne akredytacjom wydawanym przez inne jednostki akredytujące w Europie i na świecie. Ma to duże znaczenie dla naszych Klientów i jest znacznym ułatwieniem w swobodnym przepływie towarów pomiędzy Polską a światem (w zakresie technicznym).

Podpisanie porozumień zamknęło pewien rozdział w historii PCA. Nie zwalnia to nas jednak od ciągłego doskonalenia kompetencji, obecnego w codziennej praktyce na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej oraz we wszystkich aspektach prowadzonej działalności, co jest naszym celem zawartym w polityce jakości już od 2002 r.

Minione pięć lat to nie tylko doskonalenie oraz sukcesy w obszarze współpracy międzynarodowej. To także rozszerzanie działalności akredytacyjnej o nowe obszary, wynikające zarówno z oczekiwań naszych Klientów, jak również z wymagań prawnych. Wiedzę w nowych obszarach czerpiemy od zagranicznych jednostek akredytujących poprzez udział w szkoleniach, konferencjach oraz obserwację praktycznej działalności.

Godnym przypomnienia jest fakt, że od 1 stycznia 2003 r. PCA jest państwową osobą prawną i prowadzi samodzielną gospodarkę finansową (bez dotacji państwowych). Znaczącym wydarzeniem było rozpoczęcie otwartej działalności szkoleniowej skierowanej do klientów, potencjalnych klientów oraz auditorów. Od początku 2005 roku do tej pory przeprowadziliśmy 22 szkolenia dla 545 osób. Ważnym krokiem był także zakup własnej siedziby PCA. Decyzja ta podyktowana była koniecznością formalnego udowodnienia niezależności i bezstronności PCA oraz potrzebą rozszerzania działalności o nowe obszary.

Po pięciu latach funkcjonowania PCA stan zatrudnienia w naszej organizacji nie zmienił się; nadal jest 41 pracowników etatowych, natomiast liczba ważnych akredytacji na koniec 2005 r. wynosiła 744. W procesach akredytacji i nadzoru uczestniczyło w tym czasie około 570 auditorów i ekspertów. Należy podkreślić, że auditorzy/eksperci PCA to osoby o najwyższych kompetencjach w danej dziedzinie, starannie wybierani pod kątem wiedzy fachowej, niezależności, bezstronności formułowania ocen oraz wielu innych cech określonych w międzynarodowej normie dotyczącej auditowania.

W ostatnich latach nastąpiło również znaczne zintensyfikowanie współpracy międzynarodowej z EA, ILAC i IAF. Od 2005 roku PCA ma swoich przedstawicieli we wszystkich komitetach technicznych EA, dzięki czemu mamy możliwość pozyskiwania informacji dotyczących zasad akredytacji w poszczególnych obszarach oraz wpływania na kształt opracowywanych przez te komitety dokumentów. PCA jest również reprezentowane w strategicznych komitetach ILAC i IAF. Ponadto dwóch pracowników PCA, po odbyciu stosownych szkoleń uzyskało kwalifikacje ewaluatorów EA do oceny innych jednostek akredytujących w ramach EA MLA.

Podsumowując, chciałbym podziękować pracownikom PCA oraz wszystkim osobom, z którymi współpracujemy, tj. naszym auditorom, ekspertom, Klientom, przedstawicielom władz państwowych za pomoc i wsparcie naszych działań zmierzających do rozwoju systemu akredytacji w Polsce.

Karol Hauptmann - Dyrektor
Polskiego Centrum Akredytacji

15 lat systemu akredytacji laboratoriów badawczych i 10 lat systemu akredytacji laboratoriów wzorcujących

Minęło 5 lat od powstania Polskiego Centrum Akredytacji. Jednak nie oznacza to, że system akredytacji laboratoriów ma tylko 5 lat. Dla laboratoriów badawczych początki tego systemu sięgają 1990 r., a dla laboratoriów wzorcujących 1993 r. Pojawiły się wtedy uregulowania prawne, które pozwoliły na uruchomienie systemu akredytacji, czyli potwierdzania kompetencji laboratoriów do wykonywania badań/wzorcowań.

Każda rocznica czy jubileusz skłania do wspomnień i podsumowań. Warto również mieć plany na przyszłość. W rozmowach z Panią Magdaleną Nowak – kierownikiem Biura ds. Akredytacji, zastępcą Dyrektora Polskiego Centrum Akredytacji i Panem Tomaszem Wontorskim - kierownikiem Działu Akredytacji Laboratoriów Badawczych, przedstawiam Państwu istotne etapy w rozwoju systemu akredytacji laboratoriów.

Teresa Turek-Daruk, Główny Specjalista w Dziale Akredytacji Laboratoriów Badawczych

T.T-D. Jak rozpoczęła się akredytacja laboratoriów badawczych? Z jakich działań wywodzi się system akredytacji?

T.W. Początki sięgają połowy lat 80-tych. Pojawił się problem upoważniania laboratoriów do badań dla potrzeb państwowej kwalifikacji jakości wyrobów w związku z ustawą z dnia 8 lutego 1979 r. o jakości wyrobów, usług, robót i obiektów budowlanych. W zarządzeniu nr 37 Prezesa PKNMiJ z dnia 26 lipca 1984 r. w sprawie szczegółowego trybu kwalifikacji i oznaczania wyrobów państwowymi znakami jakości i znakiem bezpieczeństwa znalazła się delegacja dla Centralnego Biura Jakości Wyrobów do upoważniania laboratoriów. Kryteria systemu wynikały z wymagań Przewodnika ISO/IEC nr 25:1982. W tym systemie wydano ok.130 upoważnień dla laboratoriów badawczych.

T.T-D. Od kiedy możemy mówić o systemie akredytacji?

T.W. Podstawę prawną do prowadzenia akredytacji laboratoriów badawczych stanowiło zarządzenie nr 45 Prezesa PKNMiJ z dnia 11 lipca 1990 r. zmieniające zarządzenie w sprawie szczegółowego trybu kwalifikacji i oznaczania wyrobów państwowymi znakami jakości i znakiem bezpieczeństwa. Poprzedni system wydawania dla laboratoriów upoważnień do badań przestał obowiązywać. Określono, że system akredytacji laboratoriów badawczych powinien być zgodny z wymaganiami norm serii EN 45000. Wraz z pojawieniem się w 1990 r. trzeciego wydania Przewodnika ISO/IEC nr 25, kryteria akredytacji zostały w 1991 r. uzupełnione przez znajdujące się w nim wymagania.

Na podstawie tego zarządzenia Centralne Biuro Jakości Wyrobów zorganizowało krajowy system akredytacji laboratoriów badawczych. Założenia systemu opracowali: Andrzej Ożóg – dyrektor CBJW, Barbara Miareczko – odpowiedzialna za organizację systemu akredytacji i Jan Leszczyński – przewodniczący powołanego Komitetu Technicznego. Opracowano procedurę akredytacji i wszystkie dokumenty niezbędne do funkcjonowania tego systemu tak, aby zachować zgodność z kryteriami stosowanymi w krajach Europy Zachodniej. W zespole zajmującym się akredytacją pracowały Panie: Jolanta Szymańska i Krystyna Urban, które dzisiaj są pracownikami PCA. Mój związek z akredytacją trwa od 1 kwietnia 1993 r., kiedy podjąłem się kierowania pracami Zespołu Akredytacji Laboratoriów Badawczych. Poprzednio byłem kierownikiem Centralnego Laboratorium Badawczego w ZPC URSUS.

T.T-D. Jakie dokumenty normatywne opisywały ten system?

T.W. Potrzeba zapewnienia możliwości oceny laboratoriów w różnych krajach według tego samego modelu doprowadziła do opracowania „kanonu piękności" dla systemu jakości. Model ten został opracowany w Europejskiej Organizacji Normalizacyjnej CEN w Komitecie Rady ISO ds. oceny zgodności CASCO. Ten model systemu jakości obejmuje zarówno problemy organizacyjne, jak kompetencje techniczne. Dla laboratoriów badawczych to były normy: EN 45001 Ogólne kryteria działania laboratoriów badawczych, EN 45002 Ogólne kryteria oceny laboratoriów badawczych Przewodnik ISO/IEC nr 25:1990 Wymagania ogólne dotyczące kompetencji laboratoriów pomiarowych i badawczych, a dla jednostki akredytującej - norma EN 45003 Ogólne kryteria dotyczące jednostek akredytujących laboratoria.

Normy zostały opracowane przez CEN/CENELEC na zlecenie Komisji Europejskiej jako normy mandatowane, czyli związane z Dyrektywami Nowego Podejścia. W Polsce normy te były włączone do zbioru Polskich Norm. Przewodnik ISO/IEC nr 25:1990 został opracowany przez CASCO. Nie była to norma, a przewodnik, ponieważ Komitet CASCO nie miał wtedy prawa ustanawiania norm. Od 1997 roku takie prawo ma i nowelizacja Przewodnika ISO/IEC nr 25 ukazała się już jako norma ISO/IEC 17025.

CENTRALNE BIURO JAKOŚCI WYROBÓW
CENTRAL OFFICE FOR PRODUCT QUALITY

CERTYFIKAT AKREDYTACJI
LABORATORIUM BADAWCZEGO
ACCREDITATION CERTIFICATE TESTING LABORATORY

Nr 1/92

Wydany, na podstawie zarządzenia nr 34 Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacji, Miar i Jakości z dnia 1 czerwca 1990 r. w sprawie organizacji i zakresu działania Centralnego Biura Jakości Wyrobów, zmienionego zarządzeniami Prezesa PKNMiJ: nr 55 z dnia 17 września 1990 r. i nr 35 z dnia 7 grudnia 1991 r., dla:

Issued on the basis of the Disposition Nr 34 of 1990.06.01 of the President of the Polish Committee for Standardization, Measure and Quality Control on organization and activities of the Central Office for Products Quality and amending by Dispositions Nr 55 of 1990.09.17 and No.35 of 1991.12.07 of the President of the Polish Committee for Standardization, Measure and Quality Control, for:

URZĄD DOZORU TECHNICZNEGO
Centralne Laboratorium Dozoru Technicznego w Poznaniu
60-706 Poznań, ul. Małeckiego 29

Szczegółowy zakres akredytacji określa załącznik do niniejszego Certyfikatu.
Akredytacja pozostaje w mocy pod warunkiem przestrzegania (ej) kryteriów określonych zarządzeniem nr 45 Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacji, Miar i Jakości z dnia 11 lipca 1990 r. (Dziennik Normalizacji i Miar Nr 8, poz. 18) i kontrakcie Nr AB/1/92

Detailed scope of the accreditation is defined in the annexe.
The accreditation stands if the criteria are in accordance with requirements of the Disposition No.45 of the President of the Polish Committee for Standardization, Measure and Quality Control from 1990.07.11 (Office Journal of the Standardization and Measure No 8/18) / and contract No AB/1/92

Okres ważności Certyfikatu / The certificate is valid:
od./from 1992.09.08..... do/to 1995.09.07.....

KIEROWNIK Pionu Akredytacji — DYREKTOR

Warszawa dnia 8 września 1992

Pierwszy certyfikat dla laboratorium badawczego

Magdalena Nowak
kierownik Biura ds. Aredytacji,
zastępca Dyrektora Polskiego Centrum Akredytacji

Tomasz Wontorski
kierownik Działu Akredytacji Laboratoriów Badawczych

T.T-D. Do realizacji zadań wynikających z ustanowionego systemu potrzebni byli specjaliści. Czy były specjalne szkolenia? Skąd czerpano wzory?

T.W. W pierwszym okresie tworzenia systemu akredytacji byliśmy wspierani przez programy pomocowe Wspólnoty Europejskiej. Szkolenia dla przyszłych auditorów prowadzili specjaliści z Francji, Szwecji i Wielkiej Brytanii. Otrzymaliśmy pomoc od brytyjskiej jednostki akredytującej. Pierwszą bazę auditorów tworzyło kilkanaście osób. Większość z nich, po ukończeniu szkoleń i zdaniu egzaminów, miała możliwość podpatrywać pracę auditorów w Anglii i Francji. Rozpoczęta w 1992 r. współpraca z ILAC (International Laboratory Accreditation Conference) służyła właściwemu zrozumieniu wymagań systemu i kryteriów akredytacji.

T.T-D. Czy laboratoria były zainteresowane tym systemem?

T.W. W 1991 roku wpłynęły pierwsze wnioski o akredytację, do końca roku było zarejestrowanych 21 wniosków, ale część wniosków wycofano.

Wobec tego z numerem pierwszym w rejestrze spraw figuruje Centrum Techniki Okrętowej – Ośrodek Materiałoznawstwa, Korozji i Ochrony Środowiska w Gdańsku, chociaż nie jest to pierwsza udzielona akredytacja (proces akredytacji zakończono w 1994 r., numer akredytacji AB 014 – wtedy Nr L 14/1/94). W dniu 8 września 1992 roku została udzielona pierwsza akredytacja dla laboratorium badawczego, a tym samym został pomyślnie zakończony pierwszy proces akredytacji i potwierdzone zostały kompetencje do wykonywania badań określonych w zakresie akredytacji. Pierwszy numer certyfikatu akredytacji uzyskało Centralne Laboratorium Dozoru Technicznego w Poznaniu. Dokumentem odniesienia była norma EN 45001:1989 oraz Przewodnik ISO/IEC nr 25.

Do końca 1993 r. siedem laboratoriów badawczych uzyskało akredytację. Laboratoria te prowadziły badania w dziedzinach: elektrotechnika, mechanika, materiałoznawstwo, chemia - głównie na potrzeby oceny w obowiązkowej certyfikacji wyrobów na znak bezpieczeństwa. W 1993 r. z inicjatywy Ministerstwa Środowiska, za sprawą Pani Barbary Kuroczko, został przygotowany program akredytacji laboratoriów Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska. Było to pierwsze systemowe podejście organu administracji rządowej do wykorzystania akredytacji jako narzędzia do potwierdzania kompetencji laboratoriów. Wniosek pierwszego laboratorium, z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Tarnowie, wykonującego badania w tym obszarze wpłynął jeszcze do CBJW, w dniu 20.12.1993 r., ale proces akredytacji realizowany był już w Polskim Centrum Badań i Certyfikacji, prawnym następcy Centralnego Biura Jakości Wyrobów. Akredytacja AB 028 (wtedy Nr L 28/1/95) została udzielona dnia 20.06. 1995 r.

Audit w CLDT w Poznaniu
Od lewej: Stanisław Szymański, dyrektor CLDT
i zespół auditorów: Ewa Słowińska, Wojciech Henrykowski, Aleksander Deskiewicz i Leszek Kielak

T.T-D. Były to czasy, w których coraz szerzej w Polsce słychać było o akredytacji. W krajach zrzeszonych w EU, EFTA i tych wysoko rozwiniętych z innych regionów świata było to dobrze znane pojęcie. Dla WTO – akredytacja to istotne narzędzie w polityce ułatwiania wymiany handlowej na świecie. W Polsce początek 1994 r. przyniósł znaczące, dla akredytacji, zmiany prawne. Weszły w życie nowe ustawy, powstały nowe instytucje zajmujące się akredytacją laboratoriów. Jak rozwijał się system akredytacji?

T.W. Dnia 1 stycznia 1994 r., na mocy ustawy z dnia 3 kwietnia 1993 r. o badaniach i certyfikacji, powstało Polskie Centrum Badań i Certyfikacji. Działalność akredytacyjna była prowadzona przez Biuro ds. Akredytacji, w którym jedną z komórek organizacyjnych był Zespół Akredytacji Laboratoriów Badawczych. Dyrektorami ds. Akredytacji byli kolejno: Stanisław Walenta, Michał Kotliński i Karol Hauptmann.

M.N. Na podstawie pakietu ustaw z 3 kwietnia 1993 r. z dniem 1 stycznia 1994 r. powstał Główny Urząd Miar, weszła również w życie ustawa Prawo o miarach. W artykule 12 tej ustawy znalazł się zapis o ocenie i upoważnianiu laboratoriów spoza administracji miar do wykonywania uwierzytelnień przyrządów pomiarowych. Laboratoria te nazwano „laboratoriami pomiarowymi akredytowanymi". Była to podstawa prawna do budowy w Głównym Urzędzie Miar systemu akredytacji laboratoriów, zarówno na potrzeby metrologii prawnej jak i metrologii przemysłowej. W 1994 r. został powołany Zespół Akredytacji Laboratoriów Pomiarowych.

Zarządzenia Prezesa GUM: nr 14 z dnia 29 kwietnia 1994 r. w sprawie określenia warunków i trybu akredytacji laboratoriów pomiarowych i nr 8 z dnia 19 marca 1997 r. w sprawie określenia warunków i trybu akredytacji laboratoriów pomiarowych oraz sprawowania nadzoru nad tymi laboratoriami dały podstawy merytoryczne do prowadzenia procesów akredytacji i nadzoru. Od 1 kwietnia 1995 r. bezpośrednio uczestniczę w tych działaniach. Prezes GUM powierzył mi kierowanie Zespołem Akredytacji Laboratoriów Pomiarowych, w którym pracowali wtedy Pan Piotr Gzylewski i Pani Krystyna Cieślińska (obecnie w PCA). Dla mnie było to trzecie miejsce pracy w ramach tej samej instytucji, po Zakładzie Metrologicznym Promieniowania Optycznego i Zakładzie Metrologii Ogólnej.

T.T-D. Jakie były wtedy kryteria akredytacji laboratoriów?

T.W. Kryteria akredytacji laboratoriów badawczych wynikały z następujących dokumentów odniesienia:

- podstawowych: normy PN-EN 45001 oraz Przewodnika ISO/IEC nr 25:1990, które pozostały bez zmian,
- uzupełniających: norma PrPN-ISO 10012-1 Wymagania dotyczące zapewnienia jakości wyposażenia pomiarowego. System potwierdzania metrologicznego wyposażenia pomiarowego (dokument PCBC - DAB-6) oraz norma PrPN-ISO 7218 Mikrobiologia żywności i pasz,
- Ogólne zasady badań mikrobiologicznych (dokument PCBC-DAB-7) dla laboratoriów, które wykonują badania mikrobiologiczne.

Zespół Akredytacji Laboratoriów Badawczych PCBC ogłaszał swoje interpretacje i wymagania w kwartalniku ABC Jakości pod nazwą DAB .

M.N. Podstawowe kryteria akredytacji laboratoriów pomiarowych były takie same, jak dla laboratoriów badawczych, a więc norma PN-EN 45001 i Przewodnik ISO/IEC nr 25. Dodatkowym kryterium była norma PrPN-ISO 10012-1 (od 1998 r. już jako PN-ISO 10012-1). Ze względu na to, że akredytacja laboratoriów pomiarowych obejmowała również metrologię prawną, kryteriami technicznymi były też przepisy i instrukcje sprawdzania przyrządów pomiarowych, wydawane przez Prezesa Głównego Urzędu Miar. Ponadto zachęcaliśmy naszych klientów do korzystania z wytycznych do wzorcowania przyrządów pomiarowych, publikowanych na stronie internetowej EA. W 1999 r. został opublikowany nowy dokument EA-4/02 Wyrażanie niepewności pomiaru przy wzorcowaniu, który, w niezmienionej formie, obowiązuje do dzisiaj. Ponadto, w wymienionym wyżej zarządzeniu Prezesa GUM nr 8 z dnia 19 marca 1997 r. zostały podane dodatkowe wymagania szczegółowe, np. kryteria kwalifikacyjne dla kierownika laboratorium.

T.T-D. Jak wyglądały w tym czasie audity przeprowadzane w laboratoriach?

T.W. Ocena laboratoriów była prowadzona wg PN-EN 45002:1993. Najistotniejsze wymagania, można je nazwać fundamentalnymi, na które przede wszystkim zwracali uwagę auditorzy to:

- spójność pomiarowa wyników i odniesienie wskazań przyrządów pomiarowych do wzorców miar,
- zasoby niezbędne do realizacji badań, których podjęło się laboratorium w swoim wniosku o akredytację,
- przedstawienie dowodów potwierdzających biegłość laboratorium w realizacji badań zgłoszonych do akredytacji,
- przedstawienie dowodów potwierdzających wiarygodność metod badawczych i umiejętność ich walidacji,
- obserwacja wykonywanych badań i pobierania próbek według metod zgłoszonych do akredytacji,
- kompetencje personelu,
- rozwiązania organizacyjne potwierdzające bezstronność, niezależność i rzetelność laboratorium pozostały obowiązującymi w ocenach i dzisiaj.

Audit w ZETOM - Katowice.
Od lewej: Piotr Polatowski, Magdalena Nowak, Piotr Gzylewski, Barbara Bitner, Bohdan Rysiński, Anna Osińska-Karczmarek, Wacław Rokicki, Joanna Przybylska - zespół auditorów

M.N. Ocenę laboratoriów pomiarowych prowadziliśmy również w oparciu o normę PN-EN 45002:1993 Ogólne kryteria oceny laboratoriów badawczych. Od początku działalności akredytacyjnej w GUM szczególną uwagę przywiązywaliśmy do oceny kompetencji personelu laboratoriów. Każdy pracownik laboratorium starającego się o akredytację był oceniany pod kątem posiadanej wiedzy oraz umiejętności wykonania poszczególnych wzorcowań. W wyniku pomyślnej oceny pracownik uzyskiwał status personelu akredytowanego. Auditorzy GUM zwracali dużą uwagę na zapewnienie spójności pomiarowej, nadzór nad wyposażeniem oraz warunki środowiskowe. Od początku naszej działalności auditowaliśmy najwyższe kierownictwo laboratoriów pod kątem polityki jakości. Zwracaliśmy uwagę na właściwe usytuowanie funkcji kierownika technicznego i kierownika ds. jakości, a także na niezależność i bezstronność laboratorium. Te zasady pozostały aktualne do dzisiaj.

T.T-D. Kierując Zespołami Akredytacji Laboratoriów skąd czerpali Państwo wiedzę w tym zakresie?

T.W. Lata 90. ubiegłego stulecia, to czas wielu szkoleń dotyczących rozwoju systemu akredytacji laboratoriów. Szkolenia były realizowane przez przedstawicieli jednostek akredytujących z krajów UE w ramach programu PHARE lub programów pomocowych finansowanych przez rządy poszczególnych krajów UE. To również czas zaistnienia polskiej akredytacji w organizacjach zrzeszających jednostki akredytujące: w Europie EA, na forum międzynarodowym ILAC i IAF. Szkolenia i uczestnictwo, jako członek stowarzyszony, w pracach EA, ILAC i IAF były źródłem aktualnych informacji o akredytacji.

M.N. Programy pomocowe obejmowały zarówno PCBC jak i GUM, a więc od 1995 r. wspólnie uczestniczyliśmy w różnego rodzaju szkoleniach. W charakterze ekspertów przyjeżdżały do nas osoby o dużym doświadczeniu i wysokiej pozycji w akredytacji europejskiej. Osobiście wysoko sobie ceniłam możliwość kontaktów z Panem Robertem Kaarlsem z Holandii, osobą niezmiernie zasłużoną dla metrologii i akredytacji, który wówczas był przewodniczącym EAL, a później (do 1999 r.) wiceprzewodniczącym EA. Pan Kaarls bardzo nam pomógł przy pracach nad zapisami pierwszej ustawy o systemie oceny zgodności. Wśród wielu ekspertów, którzy nas odwiedzali, chciałabym wymienić Billa Hendersona, emerytowanego szefa angielskiej jednostki akredytującej, który wysoko ocenił prowadzoną w GUM akredytację laboratoriów. Główny Urząd Miar uzyskał status członka stowarzyszonego najpierw w EAL, a od 1998 r. w nowopowstałym EA. Reprezentując GUM w spotkaniach w ramach tych organizacji, miałam możliwość poszerzania swojej wiedzy na temat akredytacji laboratoriów.

W budowie systemu akredytacji laboratoriów pomiarowych uczestniczyli również auditorzy polscy, którzy już wtedy mieli duże doświadczenie auditorskie. Pragnę tu wymienić Pana Piotra Polatowskiego, ówczesnego naczelnika Obwodowego Urzędu Miar w Pile, który był auditorem wiodącym w pierwszych czterech procesach akredytacji. W tym czasie dopracowaliśmy szczegóły systemu akredytacji laboratoriów pomiarowych. Osobą bardzo zasłużoną dla rozwoju działalności akredytacyjnej jest Pani Elżbieta Krodkiewska-Skoczylas, metrolog, Prezes Klubu Polskie Forum ISO 9000, pełniąca rolę auditora wiodącego w wielu procesach akredytacji. Oprócz tego Pani E. Krodkiewska-Skoczylas od 1996 r. po dzień dzisiejszy sprawuje funkcję Przewodniczącej Komitetu Technicznego ds. Akredytacji Laboratoriów Pomiarowych (obecnie: Wzorcujących).

Komitet ten, ocenia zarówno prawidłowość przebiegu procesów akredytacji lub nadzoru, jak również ich poprawność metrologiczną. Członkiem Komitetu jest m.in. Pani prof. Krystyna Kostyrko, która od 10 lat wspiera nas swoją wiedzą i doświadczeniem z zakresu metrologii. Zespół Akredytacji Laboratoriów Pomiarowych współpracował z Zakładami Metrologicznymi GUM w zakresie doboru auditorów technicznych do konkretnych procesów akredytacji. Wyznaczane były osoby o najwyższych kompetencjach. W ten sposób powstała kadra auditorów technicznych, pracowników GUM, z którymi w dalszym ciągu współpracujemy.

T.T-D. W naszych wspomnieniach dochodzimy do roku 2000. Proszę, aby Państwo krótko podsumowali te lata.

T.W. Przekrój akredytowanej działalności badawczej odzwierciedlał głównie obszary obowiązkowej certyfikacji wyrobów na znak bezpieczeństwa. Coraz więcej laboratoriów poddawało się tej ocenie z uwagi na potrzebę umocnienia swojej pozycji na rynku badań. Pojawiły się też pierwsze laboratoria z zupełnie nowego obszaru, np. z wnioskami o potwierdzenie kompetencji zgłosiły się laboratoria Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie, to było w 1998 r. Pierwsze akredytacje w tym obszarze udzielono w 2000 r. Do końca 2000 r. udzielono 330 akredytacji.

M.N. Zainteresowanie akredytacją laboratoriów pomiarowych w tych pierwszych latach nie było duże; rocznie przybywało zaledwie kilka laboratoriów. Pierwsza akredytacja o numerze A/1/1/97 (obecnie AP 001) została udzielona 4 kwietnia 1997 r. dla Zakładu Badań i Atestacji ZETOM Katowice. Do końca 1997 r. akredytację uzyskało 5 dalszych laboratoriów. Wzorcowania w laboratoriach akredytowanych prowadzono w następujących dziedzinach pomiarowych:

- wielkości elektryczne
- długość, kąt
- ciśnienie
- siła, twardość
- drgania mechaniczne
- akustyka
- optoelektronika
- czas i częstotliwość.

Uwierzytelnianie przyrządów pomiarowych obejmowało przede wszystkim:

- analizatory spalin samochodowych
- tachografy samochodowe.

PREZES
GŁÓWNEGO URZĘDU MIAR

CERTYFIKAT AKREDYTACJI
Nr A /1/1/97

Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 3 kwietnia 1993 r. Prawo o miarach (Dz. U. Nr 55, poz. 248)

stwierdzam, że

Laboratorium Badawcze - Zespół ds. Wzorcowań
Zakładu Badań i Atestacji "ZETOM" Katowice
ul. kx. Inp. H. Bednorza 17, 40-348 Katowice

spełnia wymagania normy PN-EN 45001 oraz Przewodnika ISO/IEC 25
w odniesieniu do przyrządów do pomiaru

- długości i kąta
- wielkości elektrycznych
- twardości
- siły

i została zarejestrowane jako

LABORATORIUM POMIAROWE AKREDYTOWANE Nr 1.

Zakres akredytacji oraz zakres uprawnień i obowiązków laboratorium pomiarowego akredytowanego są integralną częścią niniejszego certyfikatu.

Certyfikat jest ważny do dnia 4 kwietnia 2001 r.

Warszawa, dnia 4 kwietnia 1997 r.

Krzysztof Mroziński

tel. bezp. 620 07 47, tel. centr. 620 02 41 fax 620 83 76 00-950 Warszawa, ul. Elektoralna 2

Pierwszy certyfikat dla laboratorium pomiarowego

Laboratoria, które uzyskały akredytację w zakresie metrologii prawnej, wraz z certyfikatem akredytacji, otrzymywały upoważnienie Prezesa GUM do uwierzytelniania określonych przyrządów pomiarowych. Zespół Akredytacji Laboratoriów Pomiarowych GUM zakończył rok 2000 liczbą 26 laboratoriów akredytowanych.

T.T-D. W Polsce działały dwie jednostki akredytujące prowadzące system akredytacji dwóch rodzajów laboratoriów według tych samych podstawowych kryteriów. Pamiętam, że jednostki ze sobą współpracowały. Na czym polegała ta współpraca?
M.N. Wzajemna wymiana informacji i koordynacja działań pomiędzy zajmującymi się akredytacją komórkami PCBC i GUM znalazła formalny wyraz w Porozumieniu o Współpracy zawartym w Warszawie w dniu 8 kwietnia 1999 r. pomiędzy Polskim Centrum Badań i Certyfikacji a Głównym Urzędem Miar oraz w zatwierdzeniu wspólnej Księgi Jakości Akredytacji w kwietniu 2000 r. Stworzyliśmy wtedy „strukturę przejściową" polskiej akredytacji, aby uzyskać status pełnoprawnego członka EA. Niestety, nasz wniosek do EA został odrzucony (była to połowa 2000 r.) Już wtedy było wiadomo, że wkrótce powstanie w Polsce jedna jednostka akredytująca.

T.T-D. Kolejne zmiany w systemie akredytacji laboratoriów wynikają z prac legislacyjnych oraz prac normalizacyjnych. Czy te zmiany spowodowały zamieszanie w akredytacji laboratoriów?
M.N. Z dniem 1 stycznia 2001 r., na mocy ustawy z dnia 28 kwietnia 2000 r. o systemie oceny zgodności, akredytacji oraz zmianie niektórych ustaw, zostało powołane Polskie Centrum Akredytacji, które jest następcą prawnym PCBC i GUM w obszarze akredytacji laboratoriów badawczych i pomiarowych. Czynności związane z działaniem systemu akredytacji laboratoriów są realizowane przez Dział Akredytacji Laboratoriów Badawczych AB oraz Dział Akredytacji Laboratoriów Pomiarowych (obecnie - Wzorcujących) AP. Są to komórki organizacyjne Biura do Spraw Akredytacji, którego pracami kieruję od 2001 r. Przy Biurze do Spraw Akredytacji działają komitety techniczne, osobno dla każdego rodzaju działalności, których zadaniem jest opiniowanie przebiegu procesów akredytacji i nadzoru, a w szczególności ocena zgodności postępowania według procedur PCA oraz bezstronności, niezależności i rzetelności działania.

T.W. Zamieszania nie było. Wiedzieliśmy wcześniej o planowanych zmianach i przygotowywaliśmy się do zmiany kryterium akredytacji. Podstawowym kryterium akredytacji została norma PN-EN ISO/IEC 17025:2001 Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących, która do zbioru polskich norm weszła w 2001 r. Norma ISO/IEC 17025:1999 była efektem zapowiadanej nowelizacji Przewodnika ISO/IEC nr 25. Już w 2000 r. uczestniczyłem w szkoleniu dotyczącym tej normy, zorganizowanym przez SWEDAC, szwedzką jednostkę akredytującą.

T.T-D. Jak się udało z nową normą?
T.W. W latach 2000 - 2002 podczas spotkań z klientami, głównie w ramach sympozjów Klubu Polskich Laboratoriów Badawczych POLLAB, przekazywane były wymagania normy 17025. Dzięki zaangażowaniu Pani Krystyny Krzyśko (wówczas była prezesem POLLAB-u), społeczność laboratoryjna miała możliwość odpowiednio wcześnie poznać nowe wymagania.

We wspólnym dokumencie, dla obu działów, DAB-03/DAP-03 Ogólne wytyczne dotyczące akredytacji laboratoriów badawczych i wzorcujących w odniesieniu do wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025: 2001 opracowanym na podstawie dokumentu ILAC-G15:2001 przedstawiliśmy okres przejściowy i wytyczne do nowej normy. Zrealizowaliśmy to zadanie.

T.T-D. 21 listopada 2001 r. Polskie Centrum Akredytacji podpisało Memorandum of Understanding i zostało członkiem EA (European co-operation for Accreditation). Rozpoczęły się przygotowania do oceny w ramach procedury EA MLA, taki cel postawiło przed nami Kierownictwo. Co zmieniło się w wymaganiach stawianych laboratoriom?
M.N. Wymagania akredytacyjne dla laboratoriów zostały rozszerzone w 2003 r. o dwa dokumenty, w których została przedstawiona polityka PCA w sprawie uczestnictwa laboratoriów w badaniach biegłości i porównaniach międzylaboratoryjnych (DA-05), a także polityka dotycząca spójności pomiarowej (DA-06). Wynikało to z przygotowań PCA do oceny w ramach procedury EA MLA oraz konieczności przeniesienia i włączenia dokumentów EA i ILAC w krajowy system akredytacji laboratoriów. Natomiast rok 2003 i 2004 to dla nas bardzo ważne lata, akredytacja laboratoriów była oceniana w ramach procedury EA MLA.

Ocena w zakresie akredytacji laboratoriów pomiarowych została przeprowadzona w grudniu 2003 r., natomiast laboratoriów badawczych w lutym 2004 r. Pracujemy na poziomie europejskim i międzynarodowym, co zostało ostatecznie potwierdzone poprzez przyjęcie PCA do grona sygnatariuszy EA MLA. Porozumienie to zostało podpisane 24 listopada 2004 r. 19 stycznia 2005 r. PCA podpisało z ILAC umowę o wzajemnym uznawaniu w zakresie laboratoriów badawczych i wzorcujących.

Podpisanie Porozumienia o Współpracy
od lewej: Joanna Tkaczyk (PCBC), Stanisław Walenta (PCBC), Magdalena Nowak (GUM), Michał Kotliński (PCBC), Jan Bek (Przewodniczący Rady ds. Badań i Certyfikacji), Wojciech Henrykowski (Dyrektor PCBC) i Krzysztof Mordziński (Prezes GUM).

Rozwój akredytacji laboratoriów badawczych

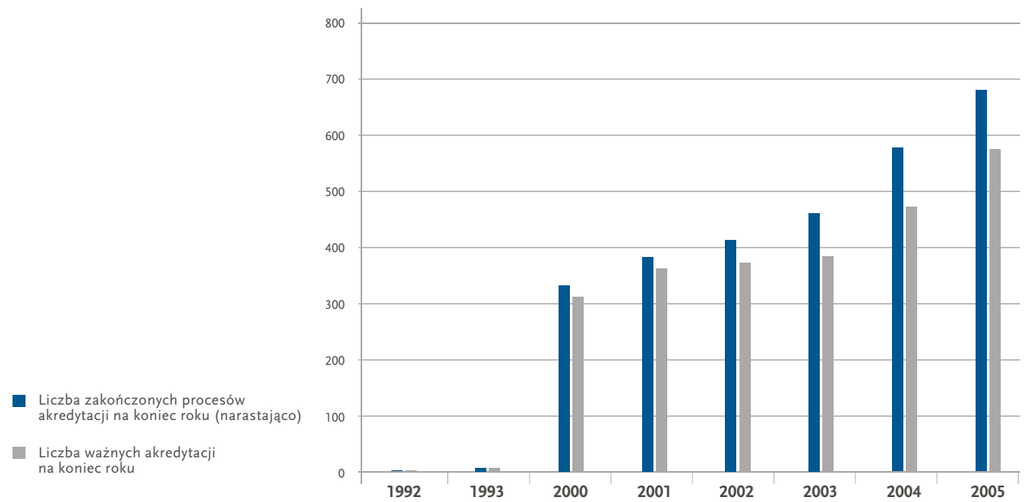

T.T-D. Piąty rok naszej działalności, to znów zmiany: 15 maja 2005 r. ISO/CASCO opublikowało nowe wydanie normy ISO/IEC 17025:2005. ILAC ustalił okres przejściowy do 31 maja 2007 r., w tym czasie akredytowane laboratoria powinny potwierdzić, że spełniają wymagania nowego dokumentu odniesienia. Na jakim etapie są te prace?
T.W. PCA uaktualniło wymagania akredytacyjne. Prowadzimy szkolenia ze zmian w nowej normie. Szkolenia te skierowane są do naszych auditorów oraz klientów. Na stronie internetowej PCA został opublikowany komunikat w sprawie okresu przejściowego. W kolejnym komunikacie przedstawiamy szczegółowy zakres zmian w poszczególnych punktach normy oraz wymagania PCA odnośnie zakresu wdrożenia nowych i zmienionych wymagań. Pierwsze oceny wg nowej normy ruszyły w lutym 2006 r.

Rozwój akredytacji laboratoriów wzorcujących

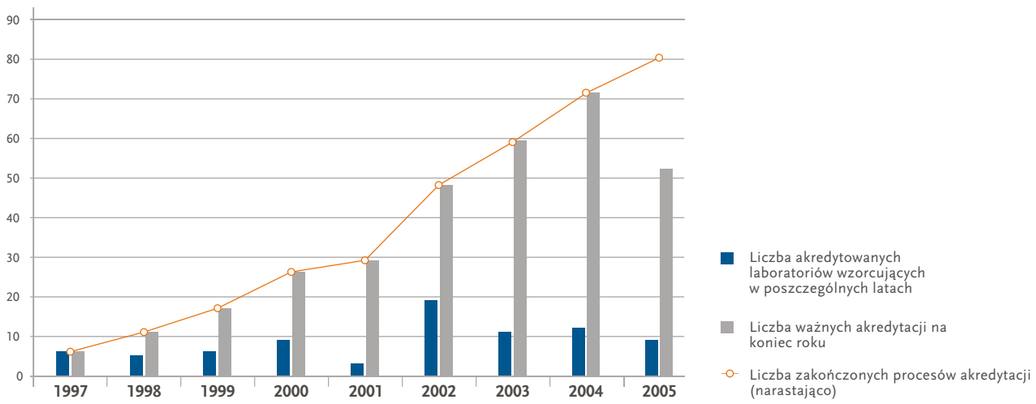

T.T-D. Proszę o podsumowanie działalności Działu AB w 2005 r.

T.W. W 2005 roku zauważalne było wyraźne zainteresowanie akredytacją (113 wniosków), głównie w obszarze badania paliw, żywności, wody, odpadów, środowiska pracy. Wiele z tych laboratoriów wykonuje badania dla potrzeb obszarów regulowanych prawem. Ostatnia akredytacja udzielona w 2005 r. miała numer AB 676. Ważnych akredytacji na koniec roku było 572. W wykazie akredytowanych laboratoriów publikowanym na naszej stronie internetowej są i małe laboratoria np. jednoosobowe i takie jak np. Zespół Laboratoriów Badawczych Instytutu Techniki Budowlanej, w którym 15 laboratoriów działa pod jednym numerem akredytacji.

Zmieniały się kryteria akredytacji, nazwy jednostek akredytujących. Jedno na szczęście nie ulegało zasadniczym zmianom – doświadczony zespół pracowników Działu AB, który stał się swego rodzaju „gwarantem" stałości i jednocześnie doskonalenia rozwoju systemu akredytacji. Cała nasza praca, czyli obsługa około 700 klientów, jest realizowana przez Dział AB, w którym pracują:

	Staż pracy w akredytacji od:
Jolanta Szymańska	1991
Krystyna Urban	1992
Kazimiera Czerwińska	1994
Teresa Turek-Daruk	1995
Joanna Brandt-Kruk	1996
Teresa Parol	1999
Dorota Budny	2000
Jan Kaźmierczyk	2001
Joanna Wrońska	2001
Jan Frączek	2003
Anna Kwiatkowska-Pogorzelska	2004
Włodzimierz Czerniak	2005

Obok stałego personelu pracuje z nami nasz personel „zewnętrzny" – auditorzy i eksperci oceniający laboratoria badawcze. W 2005 r. przeprowadziliśmy 623 oceny. W tę pracę zaangażowani byli auditorzy wiodący – 47 osób, w tym 9 etatowych pracowników PCA, auditorzy techniczni – 43 osoby i eksperci – 217 osób.

T.T-D. Jak wyglądały ostatnie lata w akredytacji laboratoriów pomiarowych?

M.N. Od 2002 r. nastąpił wzrost zainteresowania akredytacją laboratoriów pomiarowych.

Teresa Turek-Daruk,
Główny Specjalista w Dziale
Akredytacji Laboratoriów Badawczych

Najwięcej wniosków o akredytację wpływało od laboratoriów prowadzących sprawdzanie tachografów samochodowych, dla których akredytacja była warunkiem uzyskania od Prezesa GUM upoważnienia do legalizacji tych przyrządów. Jednakże zmiana przepisów w 2004 r. wprowadziła inne podejście do sprawdzania tachografów samochodowych, w wyniku którego akredytacja nie była już wymagana. Laboratoria akredytowane w tym zakresie zawiesiły akredytację lub zrezygnowały z niej. W tym samym czasie zrezygnowały z akredytacji również laboratoria Telekomunikacyjnych Izb Pomiarowych. To spowodowało, że w 2005 r. liczba cofnięć i zawieszeń akredytacji wyniosła 28.

Na początku 2005 r. została zmieniona nazwa Działu Akredytacji Laboratoriów Pomiarowych na Dział Akredytacji Laboratoriów Wzorcujących. Nowa nazwa lepiej określa charakter prowadzonych procesów i nie jest już mylona z akredytacją laboratoriów badawczych. Od początku 2005 r. funkcję kierownika Działu Akredytacji Laboratoriów Wzorcujących przejął ode mnie Pan Ryszard Malesa.

Wielkim wyzwaniem dla PCA była akredytacja w 2005 r. administracji miar tj. Głównego Urzędu Miar i 9 Okręgowych Urzędów Miar. Dział Akredytacji Laboratoriów Wzorcujących po raz pierwszy przystąpił do akredytacji tak dużych struktur organizacyjnych w pojedynczych procesach. Na przykład Zespół Laboratoriów Wzorcujących Głównego Urzędu Miar pod numerem akredytacji AP 080 obejmuje 21 laboratoriów. Powołany do oceny GUM zespół oceniający liczył 18 osób, w tym 13 ekspertów zagranicznych. Akredytacja laboratoriów wzorcujących administracji miar ma ogromne znaczenie dla poprawy infrastruktury metrologicznej w Polsce. Liczba laboratoriów wzorcujących akredytowanych była uprzednio dalece niewystarczająca, chociażby z punktu widzenia potrzeb akredytowanych laboratoriów badawczych. Aktualnie w Dziale Akredytacji Laboratoriów Wzorcujących pracują 4 osoby:
- Ryszard Malesa - Kierownik Działu

oraz prowadzący procesy akredytacji:
- Krystyna Cieślińska
- Hanna Gałązka
- Jarosław Jasiński.

Dział Akredytacji Laboratoriów Wzorcujących współpracuje z 12 auditorami wiodącymi, 27 auditorami technicznymi oraz 28 ekspertami technicznymi (bez ekspertów zagranicznych). Oprócz dwóch auditorów wiodących, etatowych pracowników PCA, pozostali stanowią personel zewnętrzny PCA.

T.T-D. Zaczęliśmy nową 5-latkę. Jakie wyzwania stoją przed nami?

T.W. Najważniejsze – to przeprowadzenie, do 31 maja przyszłego roku, ocen we wszystkich akredytowanych laboratoriach według wymagań nowej normy 17025. Czeka nas w 2006 r. uruchomienie programu akredytacji organizatorów badań biegłości, a także włączenie do wymagań akredytacyjnych normy dla laboratoriów medycznych PN-EN ISO 15189:2006 Laboratoria medyczne Szczególne wymagania dotyczące jakości i kompetencji.

T.T-D. Bardzo dziękuję za rozmowę.

M.N. i T.W. Dziękujemy. Również dziękujemy wszystkim, którzy byli i są zaangażowani w doskonalenie krajowego systemu akredytacji laboratoriów. Nie sposób wymienić wszystkich. Jeśli kogoś pominęliśmy, prosimy o wybaczenie.

Akredytacja Jednostek Certyfikujących i Kontrolujących

Historia Działu Akredytacji Jednostek Certyfikujących i Kontrolujących sięga roku 1992, kiedy w Centralnym Biurze Jakości Wyrobów (CBJW), zajmującym się koordynowaniem i nadzorowaniem działalności jednostek w zakresie spraw związanych z dokonywaniem kwalifikacji jakości, powołany został Zespół ds. Akredytacji Jednostek Certyfikujących.

Janusz Sak
Kierownik Działu Akredytacji Jednostek Certyfikujących i Kontrolujących

Wdrożenie systemu akredytacji jednostek certyfikujących wyroby umożliwiło zarządzenie nr 15 Prezesa PKNMiJ z dnia 18 czerwca 1993 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji akredytacji jednostek certyfikujących wyroby. Od początku lat dziewięćdziesiątych prowadzone były przez przedstawicieli państw Unii Europejskiej szkolenia pracowników CBJW i jednostek certyfikujących w zakresie wymagań i interpretacji norm dotyczących systemów jakości, zasad auditowania oraz istniejących w Europie systemów certyfikacji wyrobów i certyfikacji systemów jakości. Na bazie tej wiedzy oraz doświadczeń polskich z funkcjonowania systemu państwowej kwalifikacji jakości opracowano zasady krajowego systemu badań i certyfikacji wyrobów, które wraz z normą PN-EN 45011:1993 stały się podstawą oceny i akredytacji wyznaczonych przepisami jednostek prowadzących certyfikację wyrobów na znak bezpieczeństwa „B".

Zespół Akredytacji Jednostek Certyfikujących liczył wówczas 5 osób, jego kierownikiem była mgr inż. Ewa Słowińska. Jesienią 1993 roku przeprowadzono pierwsze procesy oceny jednostek certyfikujących. Zespoły oceniające stanowili auditorzy CBJW i współpracujący z nimi eksperci jednostek. 22 grudnia 1993 roku udzielono akredytacji pierwszym 17 jednostkom certyfikującym wyroby.

W dniu 1 stycznia 1994 roku weszła w życie ustawa z dnia 3 kwietnia 1993 roku o badaniach i certyfikacji. Na jej mocy powstało Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (PCBC), jako prawny następca Centralnego Biura Jakości Wyrobów. W strukturze PCBC wydzielono Biuro ds. Akredytacji, a w nim zespoły. Jednym z zespołów był liczący 4 osoby Zespół Akredytacji Jednostek Certyfikujących (AC), który realizował procesy akredytacji i nadzoru nad jednostkami certyfikującymi wyroby, systemy jakości u dostawców oraz personel. Pierwszej akredytacji jednostce certyfikującej systemy jakości udzielono 19 grudnia 1994 r., a jednostce certyfikującej personel 13 maja 1997 roku. Ustawa z dnia 22 lipca 1999 r. o zmianie ustawy o badaniach i certyfikacji umożliwiła rozszerzenie działalności PCBC o akredytację jednostek kontrolujących. W Biurze ds. Akredytacji powstał Zespół Akredytacji Jednostek Kontrolujących (AK). Pierwszej akredytacji jednostce kontrolującej udzielono 30 czerwca 2000 r.

W 2001 r. powstało Polskie Centrum Akredytacji (PCA) jako niezależna organizacja zajmująca się akredytacją. W strukturze PCA wyodrębniono Biuro ds. Akredytacji z m.in. Działem Akredytacji Jednostek Certyfikujących (AC), prowadzącym akredytację jednostek certyfikujących wyroby, systemy i personel i z Działem Akredytacji Jednostek Kontrolujących (AK). W Dziale AC zatrudnionych było 5 osób, a w Dziale AK 3 osoby.

Zarządzeniem nr 60 Dyrektora PCA z 27.11.2003 roku w sprawie zmian w Regulaminie Organizacyjnym Polskiego Centrum Akredytacji został powołany Dział Akredytacji Jednostek Certyfikujących i Kontrolujących (AJ), który powstał z połączenia Działu AC i AK. Dział ten funkcjonuje do dnia dzisiejszego. Aktualnie w Dziale AJ zatrudnionych jest 6 osób.

Rozpoczętą w PCBC akredytację jednostek certyfikujących i kontrolujących dział kontynuował po utworzeniu PCA, wypełniając jednocześnie obowiązek rozwoju nowych programów akredytacji i doskonalenia procesu akredytacji i nadzoru. W okresie pięcioletniego działania PCA zadania te były stopniowo wykonywane nadążając za potrzebami organizacji certyfikujących i kontrolujących w tym zakresie.

Nowe procedury zaczęły uwzględniać specyfikę działalności jednostek certyfikujących i kontolujących przez wprowadzenie do procedur zasady oceny nie tylko działań jednostki w jej siedzibie, ale także podczas jej pracy u swoich klientów. Dzięki temu oceny PCA, akredytacyjne i w procesach nadzoru, oparte zostały także na obserwacjach prowadzonych przez jednostki:

- kontroli warunków techniczno-organizacyjnych do prowadzenia stabilnej produkcji wyrobów certyfikowanych,
- auditów organizacji ubiegających się o certyfikaty systemów zarządzania,
- egzaminów w celu uzyskania certyfikatu specjalisty w określonej dziedzinie,
- kontroli urządzeń i działań zapewniających bezpieczeństwo i zdrowie człowieka i ochronę środowiska,
- posiedzeń struktur zapewniających bezstronność działania jednostek: Rad i Komitetów Technicznych ds. Certyfikacji.

Obecnie Dział AJ prowadzi procesy akredytacji jednostek certyfikujących wyroby i usługi, w tym akredytację jednostek certyfikujących wyroby rolnictwa ekologicznego, akredytację jednostek certyfikujących wyroby regionalne i tradycyjne, akredytację jednostek certyfikujących wyroby żywnościowe oraz akredytację weryfikatorów rocznych raportów emisji gazów cieplarnianych, akredytację jednostek certyfikujących systemy zarządzania, akredytację jednostek certyfikujących osoby w różnych dziedzinach działalności oraz akredytację jednostek kontrolujących działających w obszarze regulowanym i dobrowolnym.

Niektóre programy certyfikacji są oryginalnym dorobkiem Działu AJ. Dzięki nim klienci PCA mogą uzyskać informacje ułatwiające im przygotowanie się do akredytacji, a także uzyskać pewność, że wszyscy ubiegający się o akredytację w tym samym zakresie działalności będą traktowani jednakowo i bezstronnie.

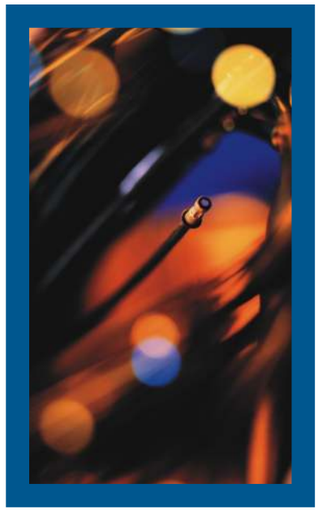

Zestawienie programów akredytacji

Lp.	Rodzaj akredytacji Dokument odniesienia	Wytyczne, programy akredytacji i dokumenty normatywne	Rok wydania pierwszego certyfikatu
1	Akredytacja jednostek certyfikujących wyroby i usługi (JCW) **PN-EN 45011:2000** Wymagania ogólne dotyczące jednostek prowadzących systemy certyfikacji wyrobów	**DAC-01** Ogólne wytyczne dotyczące akredytacji jednostek certyfikujących wyroby w odniesieniu do wymagań normy PN-EN 45011:2000 (tłumaczenie EA-6/01)	1993
		DAC-06 Program akredytacji jednostek certyfikujących produkty tradycyjne i regionalne w odniesieniu do wymagań normy PN-EN 45011:2000	-
		DAC-10 Program akredytacji weryfikatorów rocznych raportów dotyczących emisji gazów cieplarnianych	2006
		DAK-03 Program akredytacji jednostek certyfikujących podmioty działające w zakresie rolnictwa ekologicznego w odniesieniu do wymagań normy PN-EN 45011:2000	2002
		BRC Global Standard – Food wyd. 4, 2005 r.	2004
		DAK-06 Program akredytacji jednostek certyfikujących podmioty świadczące usługi w zakresie ochrony przeciwpożarowej w odniesieniu do wymagań normy PN-EN 45011:2000	2004
2	Akredytacja jednostek certyfikujących systemy zarządzania (JCS) **PN-EN 45012:2000** Wymagania ogólne dotyczące jednostek prowadzących ocenę oraz certyfikację/rejestrację systemów jakości **Przewodnik ISO/IEC Nr 66:1999** Wymagania ogólne dotyczące jednostek prowadzących ocenę oraz certyfikację/rejestrację systemów zarządzania środowiskowego (EMS)	**DAC-02** Ogólne wytyczne dotyczące akredytacji jednostek certyfikujących systemy jakości w odniesieniu do wymagań normy PN-EN 45012:2000 (tłumaczenie EA-7/01)	1994
		DAC-02/66 Ogólne wytyczne dotyczące akredytacji jednostek certyfikujących systemy zarządzania środowiskowego w odniesieniu do wymagań normy PN-EN 45012:2000 (tłumaczenie EA-7/02)	2005
		EA-6/02 Wytyczne EA dotyczące stosowania norm EN 45011 oraz 45012 w odniesieniu do certyfikacji wg normy EN 729	1999
		DAC-07 Program akredytacji jednostek certyfikujących systemy zarządzania bezpieczeństwem informacji (ISMS) w odniesieniu do wymagań PN-I-07799-2:2005	-
		DAC-09 Program akredytacji weryfikatorów środowiskowych (system EMAS) w oparciu o Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 761/2001	-
		Dokument stanowiący podstawę certyfikacji systemu zarządzania jakością (QMS) **PN-EN ISO 9001:2001** (29001-3, 9001-3:1996)	1994

Lp.	Rodzaj akredytacji Dokument odniesienia	Wytyczne, programy akredytacji i dokumenty normatywne	Rok wydania pierwszego certyfikatu
2	Akredytacja jednostek certyfikujących systemy zarządzania (JCS) **PN-EN 45012:2000** Wymagania ogólne dotyczące jednostek prowadzących ocenę oraz certyfikację/rejestrację systemów jakości **Przewodnik ISO/IEC Nr 66:1999** Wymagania ogólne dotyczące jednostek prowadzących ocenę oraz certyfikację/rejestrację systemów zarządzania środowiskowego (EMS)	Dokumenty stanowiące podstawę certyfikacji systemu zarządzania jakością w spawalnictwie **PN-EN 729-2:1997, PN-EN 729-3:1997, PN-EN 729-4:1997**	1999
		Dokumenty stanowiące podstawę certyfikacji zakładowej kontroli produkcji: **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 r.** w sprawie systemów oceny zgodności, wymagań, jakie powinny spełniać notyfikowane jednostki uczestniczące w ocenie zgodności, oraz sposobu oznaczania wyrobów budowlanych oznakowaniem CE (Dz. U. 2004 Nr 195, poz. 2011) Normy zharmonizowane z dyrektywą nr 89/106/EWG	2004
		Dokument stanowiący podstawę certyfikacji systemu zarządzania środowiskowego (EMS) **PN-EN ISO 14001:2005** (14001:1998)	2000
		Dokument stanowiący podstawę certyfikacji systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy (BHP) **PN-N-18001:2004** (18001:1999)	2000
		Dokumenty stanowiące podstawę certyfikacji systemu zarządzania bezpieczeństwem żywności (HACCP) **DS 3027:2002; Codex Alimentarius**	2000
3	Akredytacja jednostek certyfikujących osoby (JCP) **PN-EN ISO/IEC 17024:2004** Ocena zgodności. Ogólne wymagania dotyczące jednostek certyfikujących osoby	**DAC-03** Ogólne wytyczne dotyczące akredytacji jednostek certyfikujących osoby w odniesieniu do wymagań normy PN-EN 17024:2003 (U)	1997
		DAK-05 Kryteria działania jednostek certyfikujących rzeczoznawców samochodowych	2002
4	Akredytacja jednostek kontrolujących (JK) **PN-EN ISO/IEC 17020:2005(U)** Ogólne kryteria działania różnych rodzajów jednostek kontrolujących	**DAK-01** Ogólne wytyczne dotyczące akredytacji jednostek kontrolujących w odniesieniu do wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17020:2005	2000

W okresie lat 2000 - 2005 udzielono ogółem jednostkom ok. 130 akredytacji. Rozwój działalności akredytacyjnej ilustruje tabela i wykres poniżej. Zmniejszanie się liczby akredytowanych jednostek w różnych latach wynika z faktu łączenia się jednostek, rezygnacji jednostek z akredytacji oraz z zawieszeń i cofnięć zastosowanych przez PCA w wyniku nadzoru.

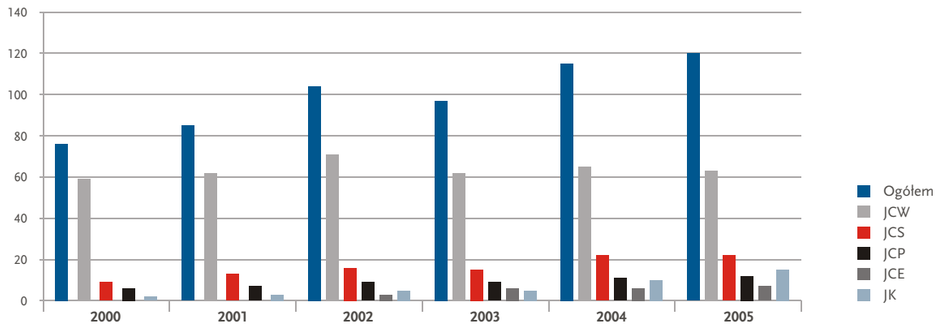

Liczba ważnych akredytacji na koniec roku

Lp.	Rok	Ogółem ważnych akredytacji na koniec roku	Akredytacje jednostek certyfikujących wyroby **(JCW)**	Jednostki certyfikujące systemy zarządzania **(JCS)**	Jednostki certyfikujące osoby **(JCP)**	Jednostki kontrolujące **(JK)**	Jednostki certyfikujące podmioty rolnictwa ekologicznego **(JCE)**
1	**2000**	76	59	9	6	2	0
2	**2001**	85	62	13	7	3	0
3	**2002**	104	71	16	9	5	3
4	**2003**	97	62	15	9	5	6
5	**2004**	115	65	22	11	10	6
6	**2005**	120	63	22	12	15	7

Działalność akredytacyjna jest prowadzona przez pracowników działu przy współpracy auditorów i ekspertów zewnętrznych związanych z PCA kontraktami. Osiągnięciem PCA, chociaż ciągle nie w pełni satysfakcjonującym, jest stworzenie bazy auditorów i ekspertów, w czym swój udział mają pracownicy działu AJ. Rozwijające się programy akredytacji i potrzeby na rynku usług certyfikacyjnych wymagały stałego rozwoju kompetencji pracowników działu i poszukiwania ekspertów, którym należało dostarczyć ogólną wiedzę auditorską. Wszyscy pracownicy działu AJ corocznie uczestniczą w seminariach i szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych, nadążając za zmianami wymagań w dokumentach normatywnych i poszerzając swoją wiedzę w nowych obszarach działalności objętych akredytacją. W efekcie szkoleń i dzięki nabieraniu doświadczenia poprzez udział w ocenach jednostek, baza czynnych auditorów i ekspertów działu AJ, łącznie z pracownikami PCA, liczy dziś 33 auditorów wiodących, 39 auditorów technicznych oraz 60 ekspertów.

Wiele dziedzin objętych akredytacją, często bardzo specjalistycznych, spowodowało konieczność wsparcia merytorycznego PCA. Dział AJ, obok kontynuacji współpracy z Komitetem Technicznym ds. Akredytacji Jednostek Certyfikujących i Komitetem Technicznym ds. Akredytacji Jednostek Kontrolujących, doprowadził do powstania Komitetów Specjalistycznych, które opracowywały i współdziałały z PCA przy opracowaniu programów akredytacji i kryteriów oceny dla specjalistycznych dziedzin działalności certyfikacyjnej. Powołano: Specjalistyczny Komitet Techniczny ds. Rzeczoznawstwa Samochodowego, Specjalistyczny Komitet Techniczny ds. Usług w Zakresie Ochrony Przeciwpożarowej i Specjalistyczny Komitet ds. Rolnictwa i Żywności. W ich skład wchodzą m.in. przedstawiciele akredytowanych jednostek, dzięki czemu posiedzenia Komitetów stały się także forum współpracy jednostek, często konkurencyjnych.

Pracownicy działu AJ aktywnie uczestniczyli w pracach nad systemem zarządzania jakością PCA opracowując m. in. procedury systemowe i wytyczne do wymagań norm oraz wytyczne i programy szkoleń dla auditorów, a także nowe programy akredytacji oraz włączyli się w działalność szkoleniową PCA, organizowaną dla wszystkich zainteresowanych problematyką akredytacji i certyfikacji.

To co osiągnięto przez pięć lat działalności PCA jest również zasługą trudnej i odpowiedzialnej pracy pracowników działu AJ. Stabilność kadry działu w przypadku działalności akredytacyjnej jest cechą pozytywną. Przez ostatnie lata dział zatrudniał łącznie 9 osób, z których do dziś pracuje w PCA osiem. Każdy z nich, rozwijając swoje kompetencje, wyspecjalizował się w określonych dziedzinach akredytacji, zachowując uniwersalność w dziedzinie prowadzenia ocen auditowych.

Wykaz pracowników działu w okresie od powstania PCA do dzisiaj przedstawia tabela.

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Okres pracy	Uwagi
1	Zdzisław Erenc	Główny specjalista	od 1994	
2	Magdalena Kincel	Starszy specjalista	od 2000	
3	Alfred Lichota	Kierownik działu AK i AJ	1995 - 2005	Obecnie kierownik Działu Programowego
4	Anna Piorunkiewicz	Główny specjalista	od 2001	
5	Janusz Sak	Kierownik działu AJ	od 2006	
6	Urszula Seweryn	Główny specjalista	od 1992	
7	Izabela Skalska	Kierownik działu AC	1993 - 2003	
8	Sylwia Śmietanowska	Główny specjalista	od 1992	
9	Małgorzata Tworek	Starszy specjalista	2000 - 2003	Obecnie Pełnomocnik ds. systemu zarządzania

Prowadzenie procesów akredytacyjnych wymaga od pracowników działu szerokiej współpracy z krajowymi i zagranicznymi partnerami. Głównymi z nich są Ministerstwo Transportu i Budownictwa, Ministerstwo Rolnictwa, Ministerstwo Środowiska oraz podległe im agendy i inspektoraty. Z tytułu podpisanych porozumień IAF MLA i EA MLA współdziałają z odpowiednimi komitetami technicznymi tych organizacji co pozwala na aktualizację wiedzy i przenoszenie do PCA dobrych doświadczeń zagranicznych jednostek akredytujących.

Nie wszystkie zamierzenia zostały w pełni osiągnięte. Przede wszystkim dalszej rozbudowy wymaga baza auditorów i ekspertów oraz doskonalenie ich kompetencji poprzez szkolenia i monitorowanie ich pracy. Należy dążyć do poprawienia współpracy z akredytowanymi jednostkami w celu usprawnienia prowadzenia procesów nadzoru. W najbliższej perspektywie trzeba będzie opracować kolejne programy akredytacji m.in. w dziedzinie szeroko rozumianej ochrony środowiska, żywności, medycyny, czy usług. Konieczna będzie także aktualizacja dotychczasowych dokumentów PCA stanowiących kryteria oceny jednostek. Zamierzenia te mają służyć nadrzędnemu celowi działu AJ, jakim pozostaje zaspokajanie potrzeb naszych obecnych i przyszłych klientów.

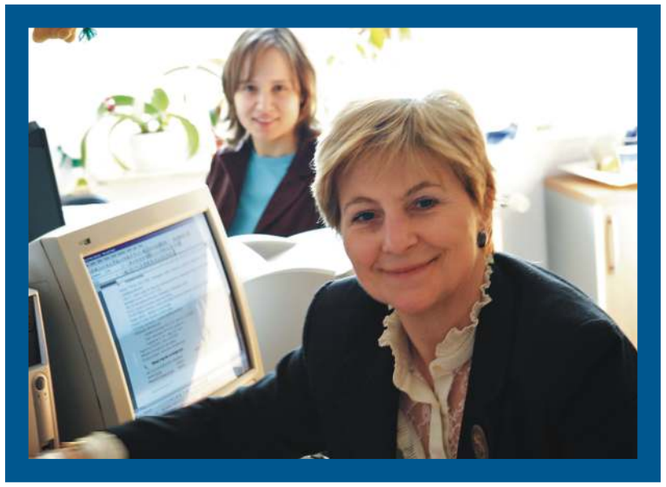

Nowe programy akredytacji

Jednym z podstawowym celów PCA jest nadążanie za wymaganiami rynku i reagowanie na potrzeby Klientów, zgłaszane zarówno w trybie dobrowolnym jak i wynikające z uregulowań prawnych.

Akredytacja obejmuje coraz więcej obszarów działalności gospodarczej. Wynika to z potrzeby potwierdzania kompetencji wymuszanej albo przez rynek, albo przez przepisy administracyjne.

Alfred Lichota
Kierownik Działu Programowego

Jest to zrozumiałe, ponieważ konsument potrzebuje dowodów na to, że oferowany mu wyrób (bez względu na to czy jest on materialny czy też intelektualny) spełnia określone wymagania. Takich dowodów mogą dostarczyć tylko kompetentne jednostki oceniające zgodność z wymaganiami. Z kolei ich kompetencje potwierdza akredytacja. Nadążając za wymaganiami prawnymi stawianymi wyrobom, a pośrednio jednostkom oceniającym zgodność, PCA rozpoczęło opracowywanie nowych programów akredytacji.

Pierwszym takim programem, opracowanym na zapotrzebowanie ustawodawcy, był program akredytacji jednostek certyfikujących produkcję i przetwórstwo metodami ekologicznymi. Impulsem do jego opracowania była ustawa z dnia 16 marca 2001 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 38, poz. 452), wprowadzająca do polskiego systemu prawnego Rozporządzenie EEC Nr 2092/91. Program ten, w formie dokumentu DAK-03 „Program akredytacji jednostek certyfikujących podmioty działające w zakresie rolnictwa ekologicznego w odniesieniu do wymagań normy PN-EN 45011: 2000", został zatwierdzony przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (obecnie obowiązuje jego 5 wydanie). Pierwsza jednostka certyfikująca została akredytowana w 2002 roku, a dotychczas akredytację uzyskało 7 jednostek.

Drugim chronologicznie programem akredytacji, opracowanym na zapotrzebowanie ustawodawcy (ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 515 z późn. zm.) był DAK-05 „Kryteria działania jednostek certyfikujących rzeczoznawców samochodowych". Program uzyskał akceptację Ministerstwa Transportu i Budownictwa. Dotychczas akredytowano według tego programu 3 jednostki certyfikujące osoby.

Trzecim programem, opracowanym na zapotrzebowanie zgłoszone przez osoby i instytucje zrzeszone w Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników Pożarnictwa przy NOT, był DAK-06 „Program akredytacji jednostek certyfikujących podmioty świadczące usługi w zakresie ochrony przeciwpożarowej w odniesieniu do wymagań normy PN-EN 45011:2000". Dotychczas akredytowano według tego programu 2 jednostki certyfikujące wyroby.

Czwartym programem, opracowanym na zapotrzebowanie ustawodawcy – ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych (Dz. U. Nr 10, poz. 68) – był DAC-06 „Program akredytacji jednostek certyfikujących produkty tradycyjne i regionalne w odniesieniu do wymagań normy PN-EN 45011:2000". Program ten uzyskał akceptację Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Dotychczas nie udzielono jeszcze żadnej akredytacji według tego programu. Procesy akredytacji są w toku.

Piątym programem, opracowanym na zapotrzebowanie rynku – a mianowicie jednostek certyfikujących systemy zarządzania i ich klientów – jest DAC-07 „Program akredytacji jednostek certyfikujących systemy zarządzania bezpieczeństwem informacji (ISMS)". Certyfikacja systemów zarządzania bezpieczeństwem informacji szybko się rozwija i jest na nią duże zapotrzebowanie. Pierwsze procesy akredytacji jednostek certyfikujących systemy zarządzania według tego programu są w toku.

Szóstym programem, opracowanym na zapotrzebowanie ustawodawcy – ustawa z 12 marca 2004 r. o krajowym systemie eko-zarządzania i audytu (EMAS) (Dz. U. z 2004 r. Nr 70, poz. 631), wdrażająca do polskiego systemu prawnego Rozporządzenie 761/ 2001 z dnia 19 marca 2001 roku – był DAC-09 "Program akredytacji weryfikatorów środowiskowych". Program uzyskał akceptację Ministra Środowiska. Pierwsze procesy akredytacji weryfikatorów EMAS, zarówno indywidualnych jak i instytucjonalnych, są w toku.

Siódmym programem, opracowanym na zapotrzebowanie ustawodawcy - ustawa z dnia 22 grudnia 2004 r. o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. z 2004 r. Nr 281, poz. 2784), wdrażającą do polskiego systemu prawnego Dyrektywę 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE – jest DAC-10 „Program akredytacji weryfikatorów rocznych raportów dotyczących emisji gazów cieplarnianych". Program ten uzyskał akceptację Ministra Środowiska. Na podstawie tego programu możliwe było upoważnienie przez Ministerstwo Środowiska do weryfikacji pierwszych weryfikatorów krajowych bazujących na akredytacjach zagranicznych, co z kolei umożliwiło przeprowadzenie weryfikacji rocznych raportów polskich przedsiębiorstw. Pierwsze procesy akredytacji weryfikatorów według tego programu są w toku.

Mając na uwadze stały rozwój zapotrzebowania na nowe obszary potwierdzania kompetencji, PCA prowadzi prace nad nowymi programami akredytacji w takich dziedzinach jak żywność czy ochrona środowiska. Umożliwi to rozwój działalności badawczej, certyfikacyjnej i inspekcyjnej zapewniając większe zaufanie klientów do oferowanych na rynku wyrobów i usług.

Znaki akredytacji PCA

Znaki akredytacji są wydawane przez PCA w celu posługiwania się nimi przez akredytowane podmioty dla wykazania statusu posiadanej akredytacji. Znak ten wraz z towarzyszącym mu numerem akredytacji AX YYY informuje, że kompetencje podmiotu posługującego się znakiem zostały uznane przez PCA w określonym zakresie.

Znaki te jednoznacznie identyfikują usługę dotyczącą oceny zgodności, w zakresie której ten podmiot otrzymał akredytację, tj. badania, wzorcowania, kontrola, certyfikacja wyrobów, certyfikacja osób oraz certyfikację systemów zarządzania QMS, EMS, EMAS, HACCP, ISMS, BHP.

Zasady dot. przedstawiania i posługiwania się znakami akredytacji PCA zostały podane w dokumencie DA-02 „Zasady stosowania znaków akredytacji PCA". Akredytowane podmioty powinny stosować tylko i wyłącznie znaki akredytacji PCA na zasadach określonych w ww. dokumencie oraz w odniesieniu do takiego zakresu, w jakim została udzielona im akredytacja. Znaki te mogą być zamieszczane w dokumentach zwierających wyniki akredytowanej działalności, takich jak: sprawozdania/raporty z badań, świadectwa wzorcowania, etykiety wzorcowania, sprawozdania/świadectwa z kontroli, certyfikaty oraz w innych dokumentach w celach informacyjno-promocyjnych.

PCA zachęca do stosowania znaków akredytacji z uwagi na fakt, iż stanowią one narzędzie w tworzeniu atmosfery zaufania do działalności podmiotów oceniających zgodność zarówno w obszarze regulowanym, jak i dobrowolnym. Brak znaku akredytacji (lub innego powołania się na akredytację) na dokumencie przedstawiającym wyniki akredytowanej działalności nie daje pewności, że zostały one uzyskane przy spełnieniu wymagań akredytacyjnych.

PCA Polskie Centrum Akredytacji – CERTYFIKACJA OSÓB
AX YYY

PCA Polskie Centrum Akredytacji – WZORCOWANIE
AX YYY

PCA Polskie Centrum Akredytacji – CERTYFIKACJA WYROBÓW
AX YYY

PCA Polskie Centrum Akredytacji – BADANIA
AX YYY

PCA Polskie Centrum Akredytacji – CERTYFIKACJA SYSTEMÓW ZARZĄDZANIA
AX YYY
XYZ

PCA Polskie Centrum Akredytacji – KONTROLA
AX YYY

Znaki IAF MLA/ ILAC MRA

W 2005 roku PCA podpisało porozumienia o wzajemnym uznaniu z International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC) w zakresie laboratoriów badawczych i wzorcujących oraz z International Accreditation Forum (IAF) w zakresie jednostek certyfikujących wyroby, systemy zarządzania QMS i EMS.

Porozumienia te uprawniają akredytowane organizacje do powoływania się na status PCA jako sygnatariusza porozumień.

Dla zapewnienia łatwej i jednolitej na całym świecie rozpoznawalności usług akredytowanych przez wszystkich sygnatariuszy porozumień, IAF oraz ILAC wprowadziły znaki IAF MLA i ILAC MRA. Znaki te zostały zarejestrowane we wszystkich krajach uczestniczących w porozumieniach, w tym w Polsce. Podstawowym kryterium dotyczącym używania znaków IAF MLA i ILAC MRA jest stosowanie ich w połączeniu ze znakami jednostki akredytujacej (PCA).

Przystąpienie do porozumień oznacza porównywalny poziom kompetencji PCA w stosunku do innych jednostek akredytujących oraz wzajemne uznawanie udzielanych akredytacji. Natomiast możliwość posługiwania się znakiem akredytacji PCA w połączeniu ze znakami IAF MLA i ILAC MRA na dokumentach bezpośrednio związanych z akredytowaną działalnością zapewnia akredytowanym podmiotom rozpoznawalność na całym świecie.

Przykład połączonych znaków dla jednostek certyfikujących

MEMBER OF MULTILATERAL RECOGNITION ARRANGEMENT IAF

PCA Polskie Centrum Akredytacji – CERTYFIKACJA SYSTEMÓW ZARZĄDZANIA
AX YYY
EMS

Przykład połączonych znaków dla laboratoriow

ilac-MRA

PCA Polskie Centrum Akredytacji – WZORCOWANIE
AX YYY

European co-operation for Accreditation (EA)

Europejska współpraca w dziedzinie Akredytacji (EA) powstała w 1997 roku z połączenia dwóch organizacji: EAL (European co-operation for Accreditation of Laboratories) działającej w latach 1994-1997 oraz EAC (European Accreditation of Certification) działającej w latach 1991-1997. Formalnie EA jako stowarzyszenie, zostało zarejestrowane w czerwcu 2000 roku w Holandii. Podstawą działania EA są porozumienia z Komisją Europejską oraz EFTA.

EA jest organizacją non-profit zrzeszającą jednostki akredytujące z geograficznego obszaru Europy (32 pełnoprawnych członków oraz 2 członków stowarzyszonych), prowadzące akredytację we wszystkich obszarach oceny zgodności, takich jak: wzorcowania, badania, kontrola, certyfikacja wyrobów, osób oraz certyfikacja systemów zarządzania (QMS, EMS) i EMAS.

EA ściśle współpracuje z zainteresowanymi stronami, którymi są jednostki działające w obszarze oceny zgodności, Komisja Europejska i EFTA, przemysł i konsumenci. EA podpisało 16 kontraktów dotyczących współpracy z jednostkami akredytującymi reprezentującymi 14 państw spoza Europy, w tym: z USA, Rosją, Afryką Pd, Australią, Nową Zelandią, Tunezją, Ukrainą, Brazylią, Izraelem, FYROM'em (Former Yugoslav Republic of Macedonia), Singapurem, Bośnią i Hercegowiną, Republiką Mołdawii, Chinami i Jordanią. EA jest aktywnym członkiem ILAC (International Laboratory Accreditation Cooperation) i IAF (International Accreditation Forum).

Cele EA

Celem EA jest opracowywanie i promowanie kryteriów i wytycznych akredytacyjnych, zapewniających zharmonizowane podejście krajowych jednostek akredytujących w całej ekonomicznej strefie Europy.

EA jest organizacją nie podlegającą konkurencji i poprzez swoje działania ma za zadanie:

- przyczyniać się do eliminowania technicznych barier w handlu dzięki jednolitemu podejściu do akredytacji i usług w obszarze oceny zgodności
- stanowić wsparcie techniczne dla Komisji Europejskiej oraz EFTA ułatwiając wdrażanie dyrektyw oraz rozwój umów o wzajemnym uznawaniu
- promować międzynarodowe uznanie akredytacji oraz usług akredytacyjnych poprzez wielostronne porozumienia (MLA).

Porozumienie EA MLA (EA Multilateral Agreement)

Porozumienie o wzajemnym uznawaniu (EA MLA) ułatwia swobodny przepływ towarów i usług w Europie i na całym świecie. Ustanowienie MLA pomiędzy jednostkami akredytującymi zrzeszonymi w EA buduje wspólne zaufanie do akredytowanych certyfikatów, raportów z kontroli oraz świadectw wzorcowania i sprawozdań z badań. MLA jest rekomendowanym sposobem eliminującym konieczność certyfikowania oraz badania produktów lub usług w każdym kraju, w którym są sprzedawane.

Sygnatariusze EA MLA są uznawani w skali międzynarodowej poprzez porozumienia o wzajemnym uznawaniu w ramach ILAC i IAF. Każdy członek EA, który jest sygnatariuszem EA MLA podlega regularnym i surowym wielonarodowym ocenom prowadzonym przez przedstawicieli pozostałych członków EA. Celem tych ocen jest weryfikacja, czy sygnatariusze porozumień działają zgodnie z międzynarodowymi kryteriami.

Oceny te zapewniają spójną, zharmonizowaną akredytację, a także ułatwiają wymianę informacji oraz doświadczeń pomiędzy sygnatariuszami. Sygnatariusze porozumienia EA MLA zobowiązani są do akceptacji programów akredytacji prowadzonych przez innych sygnatariuszy jako ekwiwalentnych do własnych, uznawanie na równych zasadach certyfikatów i/lub raportów wydawanych przez organizacje akredytowane przez innych sygnatariuszy, a także rekomendacji i promocji wzajemnego uznawania.

Struktura organizacyjna EA

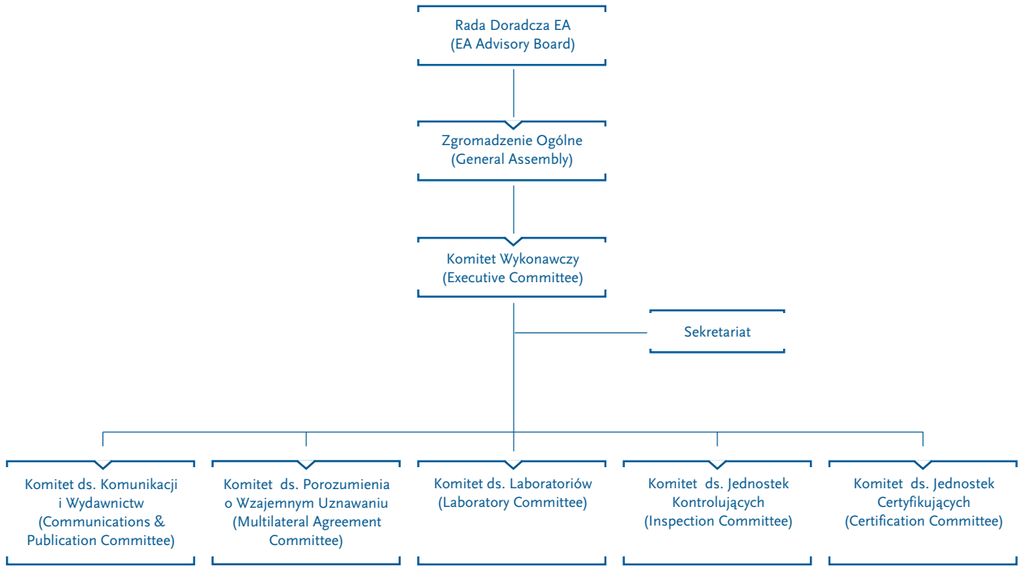

Przewodniczący EA Lorenzo Thione i Wiceprzewodniczący EA Graham Talbot podczas wizyty w PCA w dniu 24 marca 2006 r.

Struktura organizacyjna PCA

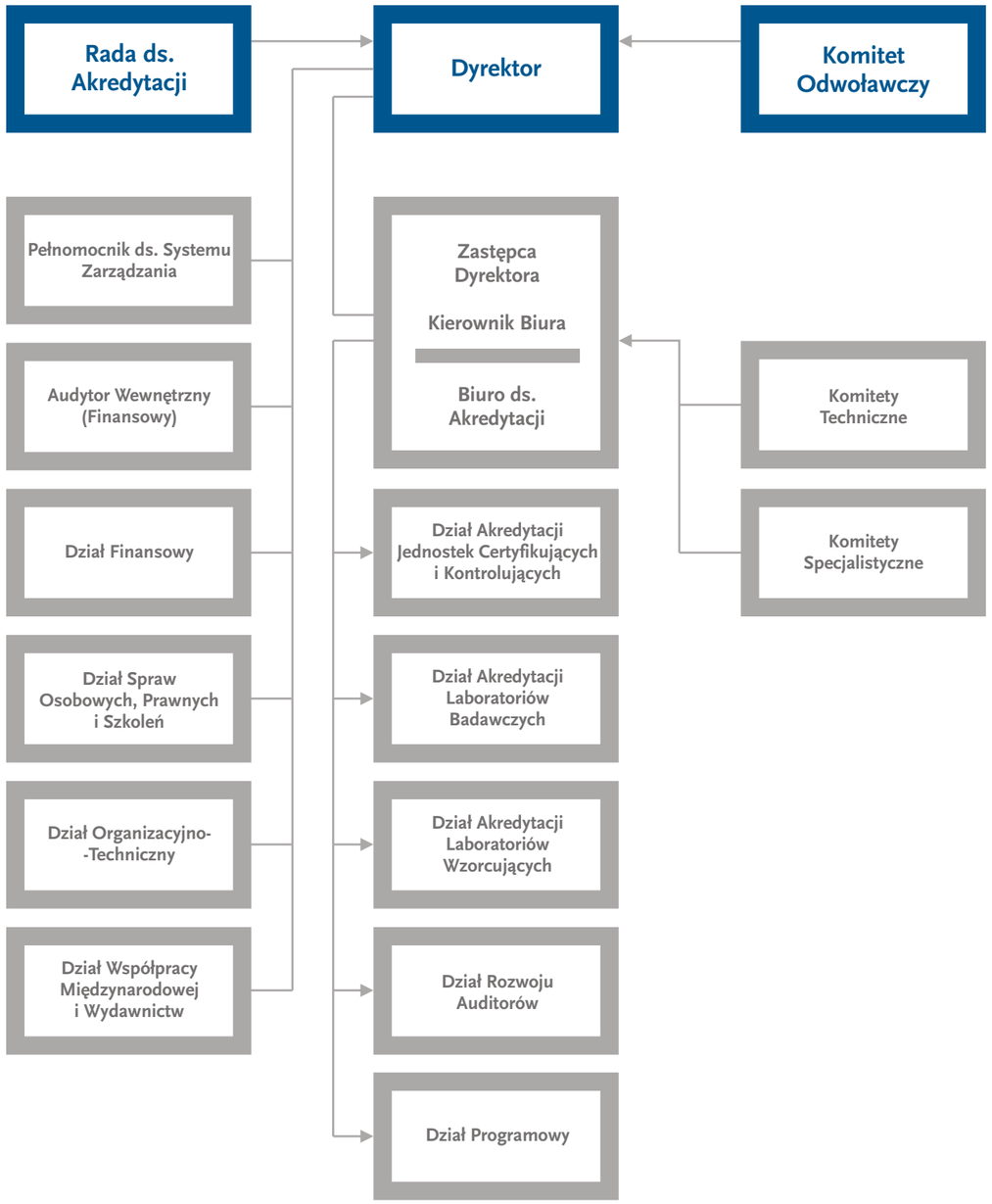

Karol Hauptmann
Dyrektor

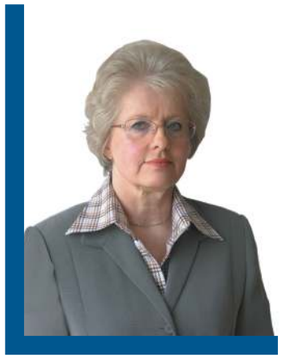

Magdalena Nowak
Zastępca Dyrektora

Katarzyna Ptaszyńska
Główna Księgowa

Małgorzata Tworek
Pełnomocnik ds. Systemu Zarządzania

Tomasz Wontorski
Kierownik Działu Akredytacji Laboratoriów Badawczych

Janusz Sak
Kierownik Działu Akredytacji Jednostek Certyfikujących i Kontrolujących

Ryszard Malesa
Kierownik Działu Akredytacji Laboratoriów Wzorcujących

Alfred Lichota
Kierownik Działu Programowego

Lucyna Olborska
Kierownik Działu Rozwoju Auditorów

Tomasz Żołyniak
Kierownik Działu Organizacyjno-Technicznego

Adela Malta
Kierownik Działu Spraw Osobowych, Prawnych i Szkoleń

Małgorzata Olczak
Kierownik Działu Współpracy Miedzynarodowej i Wydawnictw

Pracownicy Polskiego Centrum Akredytacji